

FINANSIELL REVISJON | FORVALTNINGSREVISJON | FINANSFORVALTNING | SELSKAPSKONTROLL | RÅDGIVNING

Rapport fra selskapskontroll
Eierskapsforvaltning
DalPro AS

Frøya kommune
Mars - 2013

Forord

Denne selskapskontrollen er gjennomført på oppdrag av Frøya kommunes kontrollutvalg i perioden desember 2012 til mars 2013.

Undersøkelsen er utført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisjon Midt-Norge IKS vil takke alle som har bidratt konstruktivt med informasjon i undersøkelsen.

Orkanger, 26.3.2013

Arve Gausen /s/
Ansvarlig forvaltningsrevisor

Kjell Næssvold /s/
Prosjektmedarbeider

Sammendrag

Denne undersøkelsen er gjennomført av Revisjon Midt-Norge IKS etter bestilling fra Kontrollutvalget i Frøya kommune. Undersøkelsen er en del av selskapskontrollen etter kommuneloven § 77 nr. 5. Kontrollutvalget har bestilt en eierskapskontroll knyttet til praktiseringen av kommunens eierstyring i DalPro AS. Formålet med undersøkelsen har vært å kartlegge og vurdere det arbeidet Frøya har gjort for å systematisere og profesjonalisere sin eierskapsforvaltning. I tillegg er undersøkelsen rettet mot om organisering, økonomi og tjenester i DalPro AS er tilpasset formålet til selskapet.

For denne undersøkelsen har vi valgt følgende problemstillinger:

- Har Frøya kommune vedtatt føringer for hvordan de skal utøve eierskap?
- Har Frøya kommune tydelige målsetninger med sine eierskap i DalPro AS?
- Forvalter Frøya kommune sine eierskap i utvalgte selskaper i tråd med selskapslovgivningen og normer for godt eierskap?
- Er økonomi, organisering og oppgaver som utføres av DalPro AS i samsvar med selskapets formål?

Vi konkluderer med følgende:

Problemstilling 1: Har Frøya kommune vedtatt føringer for hvordan de skal utøve sitt eierskap?

Kommunen har ikke vedtatt generelle føringer for utøving av sitt eierskap, det er forventninger til at disse skal til politisk behandling, våren 2013. Manglende føringer for utøving av eierskap ble første påpekt av revisjonen og kontrollutvalget i gjennomførte selskapskontroller i 2007.

Problemstilling 2: Har Frøya kommune tydelige målsettinger med sine eierskap i DalPro AS?

Kommunen har gjennom vedtak om etablering og vedtekter sikret målsettinger som er styrende for DalPro AS sin virksomhet. Kommunestyret som eier mangler jevnlig diskusjoner om hvorfor de eier DalPro AS som er viktig for å ha tydelige målsettinger med sitt eierskap. I dette ligger det også å diskutere hva de ønsker med eierskapet, uttrykt i en eierstrategi, gjerne i en eiermelding, for valgte selskaper med eierinteresser i.

Problemstilling 3: Forvalter Frøya kommune sine eierskap i DalPro AS i tråd med selskapslovgivningen og normer for godt eierskap?

Kommunen ved ordfører utøver eierskap i DalPro AS. Eierutøvelsen skjer i stor grad gjennom generalforsamlingen, og ordfører har etter vår vurdering et bevisst og godt forhold til selskapet. Det er mangler ved om dagens praksis sikrer at eier, kommunestyret, har tilstrekkelig forståelse for, og er tilstrekkelig involvert i, utøvelsen av eierrollen. Kommunen har ikke utarbeidet rutiner eller praksis for å sikre kontakten mellom eierorgan og kommunestyret i forkant av eiermøter. Ordfører har praksis for å informere kommunestyret etter at eiermøter er gjennomført. Det mangler bruk av valg nemnd for valg av eiers representant i styret i selskaper med eierinteresser i. Det er mangler i folkevalgtopplæringen for å få kunnskap om rollene fra eier, eierrepresentant og til styrerepresentant som er viktig i eierstyringen.

Problemstilling 4: Er økonomi, organisering og oppgaver som utføres av DalPro AS, i samsvar med selskapets formål?

Økonomi, organisering og oppgaver er i samsvar med formålet til DalPro AS som er å være en arbeidsmarkedsbedrift, etter vår vurdering. Selskapets nøkkeltall fra drifts- og balanseregnskapet viser en positiv utvikling og en økonomi i balanse de siste to år, i overskudd. Selskapets organisering er innenfor krav til kommunalt eierskap og til at overskudd styrker eks. selskapets egenkapital. Selskapet er godkjent som arbeidsmarkedsbedrift av NAV og har årlige avtaler om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak som bekrefter dette. Selskapet yter en rekke arbeidsmarkedstiltak etter oppdrag fra NAV og kommune som ivaretar arbeidstrening til mennesker med behov for dette.

NAV søker deltakere til selskapets tiltaksplasser og er en viktig samarbeidsaktør for selskapets drift fremover. Vi ser at eierkommunene og spesielt Frøya kommune kan benyttes seg mer av selskapets tjenester enn det de gjør i dag. Dette for å utnytte den etablerte kompetansen i selskapet.

Anbefalinger:

Vi anbefaler Frøya kommune å vedta eierrutiner for oppfølging av selskaper med eierinteresser i.

Innhold

Sammendrag.....	4
Innhold	6
1 Bakgrunn.....	8
1.1 Aktivt kommunalt eierskap.....	8
1.2 Eierskap i Frøya kommune.....	9
1.3 DalPro AS	9
2 Undersøkelsesopplegg.....	11
2.1 Avgrensning	11
2.2 Problemstillinger.....	11
2.3 Kontrollkriterier	11
2.4 Metode	12
3 Egne føringer for eierutøvelsen	14
3.1 Kriterier	14
3.2 Data	14
3.3 Vurderinger	14
4 Målsetning med eierskapet.....	15
4.1 Kriterier	15
4.2 Data	15
4.3 Vurdering	15
5 Utøvelse av eierskapet.....	17
5.1 Kriterier	17
5.2 Data	17
5.3 Vurdering	20
6 Økonomi, organisering og oppgaver i DalPro AS.....	21
6.1 Kriterier	21
6.2 Data	22
6.3 Vurderinger	30
7 Høring	33
8 Konklusjon.....	34
9 anbefaling	35
Kilder	36
Vedlegg 1 - Høringssvar	37
Vedlegg 2 – DalPro AS sine gjeldende vedtekter	38
Vedlegg 3 – Beregninger av nøkkeltall	41
Vedlegg 4 – Aksjer og andeler i varig eie.....	43

1 Bakgrunn

Denne selskapskontrollen er gjennomført av Revisjon Midt-Norge IKS etter bestilling fra Kontrollutvalget i Frøya kommune¹. Kontrollutvalget fattet vedtak om å bestille selskapskontroll av DalPro AS under forutsetning av at dette blir ett felles prosjekt for Hitra og Frøya kommune. Det er utarbeidet egne rapporter for begge kommunene, i og med at formål med eierskapene og oppfølgingen av selskapene er ulike. Den delen av rapportene som omhandler DalPro AS særskilt, vil være lik for begge kommunene.

Formålet med undersøkelsen er å vurdere det arbeidet Frøya kommune har gjort for sin eierskapsforvaltning og eierskap i DalPro AS spesielt. Undersøkelsen er en del av selskapskontrollen i kommunen. Den vil danne et grunnlag for eventuelt kontroll med kommunes eierskap i eide selskaper (eierskapskontroll²).

Revisjon Midt-Norge IKS gjennomførte i 2007 begrensede kontroller av selskap der kommunen har eierinteresser. Den gangen fant revisjonen at kommunen ikke hadde et system for å følge opp sine eierinteresser. Revisjonen anbefalte derfor å utarbeide rutiner for å følge opp sine eierinteresser, med særlig fokus på kommunikasjonen mellom eierorgan og kommunestyret.

I saksutredningen står det følgende om aktuelle problemstillinger:

Eierskapskontroll skal i utgangspunktet være en kontroll med hvordan en kommune ivaretar sine interesser som eier. Det er ikke i første rekke selskapets drift som skal kontrolleres, men denne kan være en faktor i den samlede vurdering av hvorvidt det er rimelig å anta at selskapet er i stand til å oppfylle kommunens intensjoner...

1.1 Aktivt kommunalt eierskap

Som følge av den store veksten i kommunalt og fylkeskommunal selskapsorganisering, har det de siste årene vært økende oppmerksomhet omkring kommuners rolle som eiere. Kommunesektoren har fått kritikk for å være passive eiere, og det har blitt lagt ned mye arbeid, blant annet fra KS, for å bevisstgjøre kommuner og fylkeskommuner på det ansvaret som ligger i eierrollen.³ Oppfordringen til kommuner og fylkeskommuner er at de må være bevisste *hva de eier, og hvorfor de eier det*.⁴

¹ KU-sak 32/2012

² Jf. Forskrift om kontrollutvalg § 14, jf kommuneloven § 77 nr 5.

³ "Eierskap - Behov og muligheter for politisk styring av selskaper og samarbeid i kommunene", KS 2008

⁴ "Styrings og eierskap i kommunalt eide bedrifter", Vibeke Resch-Knudsen, Kommuneforlaget 2007

Kommunestyret har i utgangspunktet full beslutningsmyndighet for virksomhet som er organisert som en del av kommunens organisasjon. Slik er det ikke når virksomhet er organisert i selvstendige rettssubjekt. Da må kommunestyret forholde seg til de styringssystemene som gjelder for den aktuelle organisasjonsformen, og lovgivningen som regulerer denne. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene disse styringssystemene gir, til å utøve eierstyring. I selvstendige rettssubjekt skal eierstyringen skje gjennom det øverste eierorganet, altså generalforsamling for AS eller representantskap for IKS.⁵

1.2 Eierskap i Frøya kommune

Frøya kommune har alene eller sammen med andre eierinteresser i en rekke selskaper, oversikt over eierinteresser er vist i vedlegg 4. Disse er i hovedsak organisert som aksjeselskap (AS) og interkommunale selskap (IKS). Frøya kommunens anleggsmidler er regnskapsført i balansen med 821 mill., hvorav aksjer og andeler utgjør 9,7 mill.⁶ Dette er aksjenes anskaffelsesverdi, og det er derfor grunn til å tro at den reelle verdien er høyere enn bokført verdi.⁷ Dette betyr at eierinteressene er av betydelig økonomisk verdi for kommunen.

1.3 DalPro AS

DalPro AS er en vekstbedrift beliggende både i Hitra og Frøya kommune. Bedriften eies av disse kommunene med 60 % eierandel til Hitra kommune og 40 % eierandel til Frøya kommune. I følge selskapets hjemmeside deltar det ca. 65 deltakere på tiltak og 19 ordinære ansatte i DalPro AS. Hovedkontoret ligger i Hammerstaddalen på Hitra. Produksjonen til bedriften består av:

- gård med hjorteoppdrett, villsauhold og vedproduksjon,
- gartneri og småindustri
- gårdsmat
- arbeid/arbeidsutprøving ved kontor (merkantilt arbeid) og kantine.
- vaskeri

Sammen med NAV tilbyr bedriften ulike arbeidsrelaterte tiltak: Varig tilrettelagt arbeid (VTA), Arbeidsutprøving (APS), Arbeid med bistand (AB), Avklaring i skjermet virksomhet, Vilje Viser Vei (VVV), Arbeidsrettet rehabilitering og annen arbeidsrelatert avklaring. For Hitra kommune har selskapet et aktivitetstilbud knyttet tett opp mot småindustri. Bedriften tilbyr

⁵ Resch-Knudsen 2007

⁶ Regnskap for 2011

⁷ Aksjer og andeler skal etter gjeldende regler på området bokføres til historisk anskaffelseskostnad etter forsiktighetsprinsippet.

deltakere: råd om fysisk trening, kosthold, trimrom, turområder og kantine som bidrar til vekst og til økt livskvalitet.

Protokoll fra den ordinære generalforsamlingen i DalPro AS den 30. mai 2012 gir oversikt over hvem som representerer eierne og hvem som er valgt i styret. Ordførere fra Hitra og Frøya kommune representerte eierne i møtet.

I styret ble følgende valgt:

- Styreleder: Torfinn Stub
- Nestleder: Kristin Reppe Storø
- Styremedlem: Laila Wedø
- Styremedlem: Kolbjørn Ulvan
- Ansatte representant i styret: Ragnhild Strømme

Selskapets vedtekter er vist i rapportens vedlegg 2.

2 Undersøkelsesopplegg

2.1 Avgrensning

Kontrollen er en del av selskapskontrollen i Frøya kommune. Det er mest naturlig å betegne den som en eierskapskontroll. Kontrollen vil i hovedsak rettes mot kommunens system for eierstyring, og hvordan denne fungerer i praksis. Dette vil i praksis si at vi kontrollerer om kommunens eierutøvelse i selskapet skjer i tråd med egne vedtak, selskapslovgivningen og prinsipper for god eierstyring. Den inneholder i tillegg elementer av forvaltningsrevisjon rettet mot DalPro AS hvor vi ser om økonomi, organisering og oppgaver er i samsvar med selskapets formål.

2.2 Problemstillinger

For å svare på bestillingen har vi etablert følgende problemstillinger:

1. Har Frøya kommune vedtatt føringer for hvordan de skal utøve eierskap?
2. Har Frøya kommune tydelige målsetninger med sine eierskap i DalPro AS?
3. Forvalter Frøya kommune sine eierskap i utvalgte selskaper i tråd med selskapslovgivningen og normer for godt eierskap?
4. Er økonomi, organisering og oppgaver som utføres av DalPro AS i samsvar med selskapets formål?

2.3 Kontrollkriterier

2.3.1 Lov og forskrift

Kommuneloven § 6 bestemmer at kommunestyret er kommunens øverste organ. Det innebærer at det er kommunestyret som er eier i de selskapene kommunen har eierinteresser. Aksjeloven viser til at eierstyring må utføres i generalforsamlingen og vil være gjeldende kriterie i undersøkelsen.

2.3.2 KS-anbefalinger

KS Eierforum har utarbeidet en rekke anbefalinger for aktivt eierskap i kommunesektoren.⁸ Noen av anbefalingene har relevans som kriterier for å vurdere kommunens arbeid med eierskap. KS omtaler 19 tema med tilhørende anbefalinger:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte
2. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger

⁸ "Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak", KS Eierforum, siste versjon februar 2011

3. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter
4. Vurderinger og valg av selskapsform
5. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet
6. Tilsyn og kontroll med kommunale foretak og med forvaltningen av kommunens interesser i selskapet
7. Sammensetning og funksjon til eierorgan
8. Gjennomføring av eiermøter
9. Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor
10. Valgkomité for styreutnevning i aksjeselskap og interkommunale selskaper
11. Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene
12. Styresammensetning i konsernmodell
13. Oppnevning av vararepresentanter
14. Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene
15. Kjønnrepresentasjon i styrene
16. Godtgjøring og registrering av styreverv
17. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter
18. Utarbeidelse av etiske retningslinjer
19. Administrasjonssjefens rolle i kommunale og fylkeskommunale foretak

For denne undersøkelsen er ikke alle anbefalingene relevante. Våre kriterier hentes i hovedsak fra anbefalingene 1, 2, 3 og 7, om opplæring av folkevalgte, utarbeiding av eierskapsmeldinger og strategier og sammensetning av eierorgan.

Også disse utdypes senere i rapporten.

2.4 Metode

Undersøkelsen er bestilt som del av selskapskontrollen i Frøya, og har elementer fra forvaltningsrevisjonen. Standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, har vært veiledende for det arbeidet som er gjort. Standarden sikrer at undersøkelsen er utført i henhold til krav til god kommunal revisjonsskikk.

I denne undersøkelsen har vi innhentet informasjon på følgende måter:

- Intervju med ordfører
- E-post fra rådmann, ved økonomisjef
- Intervju med daglig leder DalPro AS
- Gjennomgang av relevante dokumenter i kommunen og selskapet

- Gjennomgang av protokoller fra generalforsamling i DalPro AS

Gjennomgangen i kommunen er gjort for å undersøke om disse er i tråd med KS' anbefalinger. Gjennom intervju med ordfører har vi fått informasjon om hvordan prosedyrene og rutinene er fulgt opp i praksis. Referat fra intervju er verifisert av intervjuobjektene.

3 Egne føringer for eierutøvelsen

Problemstilling: *Har Frøya kommune vedtatt føringer for hvordan de skal utøve eierskap?*

3.1 Kriterier

KS anbefaler at kommunen, som et ledd i utarbeidelsen av eierskapsmeldingen, vedtar noen prinsipper for sin eierstyring. Det kan være føringer, retningslinjer eller rutiner for hvordan kommunen og kommunens eierrepresentanter skal utøve eierskapet i selskaper.

KS anbefaler at det utarbeides en eierskapsmelding ved politisk gjennomgang av slike eierskap, og at denne blant annet viser oversikt over hvilke selskaper kommunen har eierinteresser i.⁹ KS anbefaler at eierskapsmeldingen gjennomgås og eventuelt revideres årlig gjennom kommunestyrebehandling.

3.2 Data

Ordføreren sier at kommunen ikke har rutiner eller strategier for eierstyring av selskaper som kommunen har eierinteresser i. Det er ikke gjennomført eierskapsmøte i kommunestyret. Ordfører er kjent med at saken og generelle eierrutiner forberedes av rådmannen. Økonomisjef viser til at kommunen har jobbet en del med eiermelding og eierstrategi og planlegger en fremleggelse av disse til politisk behandling, våren 2013.

Det er i rapportens kapittel 1 vist til tidligere gjennomførte selskapskontroller i Frøya kommune i 2007. De anbefalte kommunen å utarbeide rutiner for å følge opp sine eierinteresser, med særlig fokus på kommunikasjonen mellom eierorgan og kommunestyret.

3.3 Vurderinger

Revisjonen og kontrollutvalget påpekte viktigheten av å etablere generelle eierrutiner for selskaper kommunen har eierinteresser i, jf. selskapskontroller i 2007. Kommunen har ikke vedtatt prinsipper for utøvelsen av sin eierstyring. Dette er en viktig del å få satt opp prinsipper for hvordan eierutøvelsen skal utøves i kommunen for å sikre en hensiktsmessig eierstyring i kommunen. Dette sikrer at kommunens eierstyring er dokumentert og etterprøvbar. Når eierrutiner generelt og eierstrategier for det enkelte selskap er vedtatt, er det viktig å få på plass en eierskapsmelding/møte hvor man tar en politisk gjennomgang av eierskapet jevnlig.

⁹ Anbefaling 2

4 Målsetning med eierskapet

Problemstilling: Har Frøya kommune tydelige målsetninger med sitt eierskap i DalPro AS?

4.1 Kriterier

KS anbefaler at eierskapsmeldingen inneholder informasjon om kommunens formål med eller strategier for de enkelte selskap. Gjennom dette skal eierskapsmeldingen sikre nødvendige styringssignaler til selskapene, og tydeliggjøre de folkevalgtes ansvar. Kommunen bør ikke stille for detaljerte krav til selskapene i en slik melding, men fokusere på overordnede styringssignaler.

4.2 Data

Frøya kommunestyre vedtok i sak 130/87 å delta i DalPro AS ved å tegne 40 % av aksjekapitalen i selskapet. I vedtekter er det etablert formål som er styrende for driften av selskapet, jf. § 3, vedlegg 2.

Som tidligere nevnt er det ikke vedtatt prosedyrer for eierstyring i kommunen eller eierskapsmøte. I dag deltar Ordfører i generalforsamlingen til DalPro AS. Hun mottar innkalling til generalforsamlinga i selskapet. Hvis det er spørsmål vedrørende saker som behandles, tar hun kontakt med styrerepresentant eller kommunens administrasjon for å avklare disse. Ordfører sier at styremedlemmer har ansvar for å informere eier/kommunen, dersom det skjer spesielle saker som endrer selskapets drift vesentlig. Det er viktig at styremedlemmene kjenner sin rolle, noe ordfører mener de gjør i DalPro AS. Ved presseoppslag eller vesentlige endringer i selskapets drift, inviteres styremedlemmer til å orientere kommunestyret om dette. Det ble ikke tatt opp egne saker fra Frøya kommune som eier i generalforsamlingen i 2012.

Etter møtet i generalforsamlingen orienterte ordfører kommunestyret¹⁰ om økonomiske forhold i selskapets drift. Det ble protokolert følgende:

Har deltatt på Generalforsamling i DalPro AS, i går. Det går veldig bra økonomisk.

4.3 Vurdering

DalPro AS har et tydelig formål, i vedtektene og gjennom etablering av selskapet. Vår vurdering er derfor at kommunen i noen grad har målsettinger med sitt eierskap i DalPro AS. Kommunen mangler jevnlig diskusjoner i kommunestyret om hvorfor man eier selskapet.

¹⁰ Protokoll fra kommunestyret 31.5.2012

Dette omfatter også å knytte eierstrategier til selskapet, noe som er en viktig eierrolle for å tydeliggjøre egne målsettinger med eierskapet.

Det er kommunens eierskapsrepresentant i DalPro AS som møter i generalforsamling/eiermøter i selskapet og utøver kommunens eierstyring. Spørsmål om saker vedrørende selskapets drift avklares med selskapets styrerepresentant eller kommunens administrasjon. Kommunen mangler prosedyrer for etablering av ytterligere strategier for selskapet og hva man vil med eierskapet.

5 Utøvelse av eierskapet

Problemstilling: *Forvalter Frøya kommune sine eierskap i utvalgte selskaper i tråd med selskapslovgivningen og normer for godt eierskap?*

5.1 Kriterier

Kommuneloven bestemmer at der kommunen har eierandel i selskaper, er kommunestyret eier.¹¹ Dersom ikke annet fremgår av selskapets vedtekter, er det dermed det samlede kommunestyret som representerer kommunen i eierorganet. Det er imidlertid en lite praktisk løsning, og derfor kan kommunestyre utstede fullmakt til at enkeltpersoner kan representere kommunestyret i generalforsamling i aksjeselskap.

Følgende krav til kommunens eierstyring er utledet fra allment aksepterte krav til eierstyring,¹² aksjeloven og IKS-loven og KS' anbefalinger:

- Kommunen bør være representert i eierorgan ved politisk ledelse, og i tråd med selskapslovenes regler om oppnevning (fullmakt og vara)
- Kommunen utøver sin myndighet som eier gjennom eierorganet¹³
- Det bør etableres forutsigbare og etterprøvbare kommunikasjonslinjer mellom kommunestyret og eierorgan
- Kommunestyret/formannskapet bør informeres om utvikling i selskapene
- Kommunens eierrepresentanter bør være kompetente, ha kjennskap til kommunens eierskapspolitikk, de enkelte selskapene og gjerne ha opplæring i eierstyring
- Eierne bør sørge for at selskapene har kompetente styrever, gjerne ved bruk av valgmennd

5.2 Data

- *Kommunen bør være representert i eierorgan ved politisk ledelse. Fullmakt og vara.*

I delegasjonsreglementet¹⁴ punkt 3.2 representerer ordføreren Frøya kommune ved generalforsamlinger, årsmøter o.l. der det ikke er oppnevnt spesielle representanter som har fått slik møte- og representasjonsrett. Ordføreren har rett til å bemyndige andre til å delta. Ordfører sier hun deltok i generalforsamling til DalPro AS i 2012.

¹¹ Kommuneloven § 6

¹² Jf. «Statens prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse», «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» (for børsnoterte selskap) og Resch-Knudsen (2011).

¹³ IKS-loven § 7, asl. § 5-1 (1).

¹⁴ Delegeringsreglement for Frøya kommune vedtatt i sak 105/2007

- *Det er etablert forutsigbare og etterprøvbare kommunikasjonslinjer mellom kommunestyret og eierorgan*

KS ser det som sentralt at det opprettes en forutsigbar og klar kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyret. Dette er fordi det er kommunestyret som er den egentlige eieren, og det er kommunestyrets vilje som skal reflekteres i eierorganet. Det kan derfor være hensiktsmessig å etablere rutiner for at viktige saker som skal opp i eierorgan, på forhånd kan behandles i kommunestyre/formannskap. (Resch-Knudsen 2011)

Kommunestyrets oppfølging av selskapene kan delegeres til formannskap, med visse begrensninger.¹⁵

Som tidligere nevnt har ikke kommunen eierrutiner som gir retningslinjer for hvordan dialogen mellom eierrepresentanten og kommunestyret skal utføres. Ordfører orienterer kommunestyret jf. kapitel 4.2.

- *Kommunestyret/formannskap bør informeres om utvikling i selskapene*

Ordfører sier at DalPro AS så langt i denne perioden ikke har informert kommunestyret om utvikling i selskapet drift og utfordringer i dette. Ordfører ønsker å invitere Dalpro til å komme og informere kommunestyret om dette. Ordfører orienterte selv kommunestyret om økonomi og utfordringer etter selskapets generalforsamling i 2012.

Daglig leder i DalPro AS sier at de ikke har orientert kommunestyret i Frøya kommune i denne perioden. I forrige periode var det et felles kommunestyremøte med Hitra og Frøya i DalPro sine lokaler høsten 2010 hvor det innledningsvis ble gitt informasjon om selskapet fra daglig leder.

- *Kommunens eierrepresentanter bør være kompetente, ha kjennskap til kommunens eierskapspolitikk, de enkelte selskapene og gjerne ha opplæring i eierstyring*

Ordføreren sier at i folkevalgtopplæringen fra KS til dagens kommunestyre var det lite fokus på eierstyring. Det bør være mer opplæring til de folkevalgte i forbindelse med politisk behandling av kommunens nye rutiner for eierstyring. Politikerne bør bli bedre kjent med ansvaret som eier, eierrepresentant og styremedlem og ulikhetene i disse rollene etter ordførers oppfatning.

¹⁵ Se bla. IKS-loven § 4: «Kommunestyret selv» skal vedta selskapsavtalen i IKS

- *Kommunen utøver sin myndighet som eier gjennom eierorganet*¹⁶

Det innebærer at eiermyndigheten ikke bør utøves gjennom andre organ, som styret, eller i for stor grad gjennom andre, uformelle kanaler. Ryddig eierskap innebærer å forholde seg til eierorganet som det riktige fora for å utøve myndighet.¹⁷

Kommunen har ikke etablert rutiner for eierstyring eller eierstrategier tilknyttet det enkelte selskap. Det er ikke gjennomført Eiermeldinger i kommunestyret og ordfører bekrefter at det ikke foreligger styringssignaler i dag til selskapet.

I generalforsamlingen for 2012 i DalPro AS er det satt opp egen sak over saker som fremmes av eiere. Det ble ikke tatt opp saker fra eierne i generalforsamlingen jf. protokollen til møtet.

En sak som er viktig for kommunen er i følge ordfører driften av vaskeriet på Siholmen. Her er det arbeidsplasser og det er viktig at disse utvikles videre i DalPro AS. Vaskeriet har ifølge ordfører vært lite profilert fra selskapet, og bør profileres bedre. Dette er et ansvar kommunestyret som eier bør diskutere og gi signaler om.

- *Eierne bør sørge for at selskapene har kompetente styrer*

Eierorganets viktigste oppgave er å velge et styre som har kompetanse og gjennomføringsevne til å sørge for at selskapet drives i samsvar med de målene eierne setter for det. Ved valg av styre anbefaler KS¹⁸ at det vedtektsfestes bruk av valgkomité, med formål å sikre sammensetning av styre med komplementær kompetanse og i tråd med eiers formål med selskapet.

Ordfører sier det er ingen bestemmelser om bruk av valgkomite eller for styrearbeid i kommunen. Ordfører er godt kjent med styre/styrearbeid, etter gjennomført styrekurs. Det kan være hensiktsmessig med valgkomite for å sikre at de rette styremedlemmene blir valgt inn i styrene der kommunen har eierinteresser. Kommunen har heller ikke en ordning for forsikring av styremedlemmene i dag.

¹⁶ Dette følger av IKS-loven § 7 og aksjeloven § 5-1 (1).

¹⁷ KS-anbefaling 7 og Resch-Knudsen (2011) blant annet side 58

¹⁸ KS-Anbefaling 10

5.3 Vurdering

Frøya kommunestyre har gjennom delegeringsreglementet valgt å la ordfører representere kommunestyret i eierorganet i de fleste selskap, herunder DalPro AS. Ordfører uttaler seg i kraft av sin posisjon på vegne av flertallet i kommunestyret. Etter vårt syn bidrar dette et stykke på vei til å sikre en forutsigbar kommunikasjon mellom eier (kommunestyret) og eierorganet.

Kommunen har ikke skriftlige rutiner for hvordan dialogen mellom eierorgan og eier ved kommunestyret utføres. Når kommunestyret heller ikke har behandlet eierskapsmeldinger, er det grunn til å stille spørsmål ved om kommunestyret blir tilstrekkelig involvert i den praktiske forvaltningen av eierinteressene i Frøya kommune. KS anbefaler at eierskapsmelding behandles årlig i kommunestyret. Noen kommuner har egne eierdager, for å bevisstgjøre de folkevalgte på eierrollen og på forholdet til de enkelte selskaper. Mange kommuner har blant annet rutiner som sier at eierrepresentanten skal legge fram innkalling til møter i eierorgan til politisk behandling før møtene blir gjennomført. Det sikrer mulighet for at kommunestyret/formannskap kan gi sitt syn på de sakene som skal behandles i eierorganet, og at eierrepresentanten utøver sin myndighet i tråd med dette. Mange kommuner har også rutiner som sikrer at eierrepresentanten rapporterer tilbake fra eierorgan. Frøya kommune har ikke slike rutiner, men ordfører rapporterer til formannskap og kommunestyre når det anses nødvendig.

Folkevalgt opplæringen som er gjennomført i kommunen har hatt mangler vedrørende opplæring i eierstyring. Dette er en viktig arena for å gi politikere kjennskap til rollene som eier, eierrepresentant og styremedlem og ulikhetene i disse, som er viktig når eierstyring skal utøves.

Ordføreren fremstår som en aktiv og engasjert eierrepresentant, med godt kjennskap til selskapet DalPro AS virksomhet gjennom dialog med selskapet og styret og kommunens egen administrasjon. Intervju med ordfører tyder på at kommunen har et bevisst forhold til valg av styrerepresentant og at det uttrykkes fornøydhet med dagens styremedlemmer i selskapet. Det er ikke vedtatt prosedyrer i kommunen for hvordan kommunens representant i styret skal velges, noe som er anbefalt av KS. Den beste måten å sikre komplementær kompetanse på, er ofte å nedsette en valgnemnd, som kan rekruttere styremedlemmer og sette sammen et styre ut fra selskapenes behov.

6 Økonomi, organisering og oppgaver i DalPro AS

Problemstilling: Er økonomi, organisering og oppgaver som utføres av DalPro AS, i samsvar med selskapets formål?

6.1 Kriterier

For å besvare problemstillingen viser vi først til selskapets formål i vedtektene, § 3:

DalPro As skal drive kvalifisering gjennom fremstilling av produkter av høy kvalitet og handel for å kunne tilby realistisk og utviklende arbeidstrening til mennesker som har uavklart arbeidstilknytning. Hensikten er å bidra til at deltakerne kan bli i stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.

For personer som har varig uføretrygd kan bedriften tilby opplæring og tilsetning i varig tilrettelagt arbeid i DalPro s produksjonsavdelinger eller bistand til tilrettelagt arbeid i ordinært arbeidsliv.

Selskapet skal i samarbeid med eierkommunene, næringslivet, NAV, helse - og sosialtjeneste og skole bidra til at den enkelte deltaker når sine mål om god livskvalitet og arbeidstilknytning ut i fra den enkeltes forutsetninger.

Selskapet har som hovedoppgave å være en arbeidsmarkedsbedrift noe vi vil vektlegge når vi ser om selskapets økonomi, organisering og oppgaver er tilpasset dette.

Vi har hentet ut et utvalg av relevante tall fra selskapets resultatregnskap og balanseregnskap for perioden 2009-2011 for å gi et bilde av selskapets drift og finansielle stilling. Dette for å sikre at driften av selskapet ivaretar formålet til mennesker med uavklart arbeidstilknytning og behov for realistisk og utviklende arbeidstrening. Vi har hentet ut tall som bygger på relevant økonomisk teori¹⁹ som viser nøkkeltall fra selskapets utvikling i denne perioden. Tallene gir informasjon om bedriftens ressursbruk, likviditet og finansieringsstruktur. Ressursbruk forteller oss om bedriften har inntekter til å dekke løpende utgifter for å sikre fortsatt drift. Likviditetsanalysen gir oss informasjon om bedriften på kort sikt er i stand til å betale sine økonomiske forpliktelser. Finansieringsstrukturen gir et bilde av bedriftens fremtidige økonomisk evne, hvor forholdet mellom egenkapital og gjeld er viktig.

Det er etablert krav i forskrift om arbeidsrettede tiltak til hvordan en arbeidsmarkedsbedrift skal være organisert noe som er viktig for å ivareta formålet. Kravene omhandler følgende

¹⁹ Boken "Økonomistyring i det offentlige" Busch, Johnsen og Vanebo (1999).

områder jf. forskriftens § 10-3; tiltak i arbeidsmarkedsbedrift og § 11-4; varig tilrettelagt arbeid:

- Virksomheten skal være organisert som aksjeselskap med kommunal aksjemajoritet
- Overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet til gode
- Det skal ikke utbetales utbytte
- Godkjenning og oppfølging som arbeidsmarkedsbedrift skjer etter avtale og vedtak fra NAV.

Vi vil avslutningsvis se om bedriftens tjenesteproduksjon er i samsvarer med selskapet formål som er å være en arbeidsmarkedsbedrift og å tilby realistisk og utviklende arbeidstrening til mennesker som har en uavklart arbeidstilknytning.

6.2 Data

Vi har oppdelt datakapitlet i tre delkapittel som omhandler økonomi, organisering og tjenester. Det første delkapitlet omhandler om økonomien i DalPro AS er tilpasset formålet til selskapet.

6.2.1 Økonomi tilpasset formålet

Økonomisk drift i DalPro AS

For å vise økonomisk drift av selskapet har vi hentet ut tall fra selskapets resultatregnskap og balanseregnskap for perioden 2009-2011. Dette for å vise om selskapets finansielle stilling er i samsvar med det å være en arbeidsmarkedsbedrift. Vi har ikke gjennomført en helhetlig utviklings- og avviksanalyse, men har lagt vekt på noen relevante nøkkeltall fra faglitteraturen som omhandler ressursbruk, likviditet og finansieringsstruktur.

Den første tabellen viser hovedtall fra selskapets resultatregnskap og gir overordnet bilde av ressursbruken og resultatet i selskapet.

Tabell 1 Resultatregnskap – tall i tusen

ÅR	2011	2010	2009
Sum driftsinntekter	19 314	19 083	21 249
Sum driftskostnader	-18 631	-18 439	-21 940
Driftsresultat	683	644	-691
Sum finansposter	-559	-555	-1 252
Ordinært resultat	124	89	-1 943
Overskudd/underskudd	124	89	-1 943

Kilde: Selskapets årsregnskap 2011-2009

Driftsinntektene ble redusert med kr 2,1 mill. fra 2009 til 2010, og var omtrent uendret fra 2010 til 2011. Samtidig ble driftskostnader redusert med kr 3,5 mill. fra 2009 til 2010, og var også omtrent uendret fra 2010 til 2011. Dette har medført at selskapets ordinære resultat som viste et underskudd med kr 1,9 mill. for 2009 er snudd til et lite overskudd på kr 0,1 mill. for både 2010 og 2011. Egenkapitalen ble redusert med kr 1,9 mill. (cirka 20 %) per 31.12.2009, til kr 8,0 mill. Seinere har denne økt med cirka 3 % fram til 31.12.2011. I følge daglig leder DalPro AS har selskapet fått merknad fra NAV som følge av selskapets tidligere underskudd i perioden 2006-2009. Dette har medført at selskapet i dag har en målsetting om å ha en sunn økonomi i balanse.

I selskapets årsrapport for 2011 skrives blant annet følgende om økonomien i selskapet: Det bekreftes at forutsetningene for videre drift er til stede, og årsregnskap for 2011 er satt opp under denne forutsetning.

Vi har også innhentet hovedtall fra selskapets balanseregnskap som viser likviditeten i selskapet og viser disse i tabellen under.

Tabell 2: Balanseregnskap – tall i tusen

År	2011	2010	2009
Sum anleggsmidler	14 550	15 516	16 383
Sum omløpsmidler	6 564	6 513	5 785
Sum egenkapital	-8 173	-8 049	-7 958
Sum langsiktig gjeld	-10 749	-11 442	-11 093
Sum kortsiktig gjeld	-2 192	-2 538	-3 123

Kilde: Selskapets årsregnskap 2011-2009

Balanseregnskapet for 2009-2011 viser at anleggsmidler og gjeld er redusert i perioden 2009 til 2011. Kortsiktig gjeld er redusert med kr 0,9 mill. (cirka 30 %). Egenkapitalen viser en liten økning i perioden. Regnskapet 2011 viser at eierne deltar med 7,46 mill. i innskutt egenkapital i selskapet.

Revisjonsberetningene 2009-2011 er utarbeidet av Revisjonskompaniet Midt-Norge AS og viser at opplysningene i årsberetningen om årsregnskap og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Vi har i neste tabell utarbeidet nøkkeltall som gir et bilde av likviditet og finansieringsstruktur. (Vedlegg 3 viser beregninger av nøkkeltallene).

Tabell 3: Nøkkeltall for likviditet og finansieringsstruktur i selskapet

	2011	2010	2009
Resultatgrad i %	3,5 %	3,4 %	-3,3
Arbeidskapital – tall i tusen	4 372	3 975	2 662
Likviditetsgrad 1	3	2,6	1,9
Likviditetsgrad 2	1,6	1	0,7
Egenkapital i %	38,7 %	36,5 %	35,9 %
Gjeldsgrad	1,6	1,7	1,8

Resultatgraden angir hvor stor andel av inntektene som er igjen til sparing eller overføring til egenkapital av totale driftsinntekter. Vi ser av tabellen at resultatgraden var negativ for 2009, men at denne har vært positiv for 2010 og 2011. I 2010 og 2011 har selskapet en økonomi i balanse med overskudd som er i samsvar med målsettinger.

Et minstekrav til god finansiering er at *arbeidskapitalen* er positiv. Det betyr at anleggsmidlene fullt ut er finansiert med langsiktig kapital. Det er viktig at den langsiktige kapitalen er investert i anleggsmidler, for at ikke bedriften skal få betalingsproblemer. Arbeidskapitalen er positiv og har økt i perioden fra kr 2,7 mill. per 31.12.2009. og til kr 4,4 mill. per 31.12.2011.

Omløpsmidler i selskapet har økt fra å være 1,9 ganger større enn kortsiktig gjeld per 31.12.2009, til å være 3 ganger enn kortsiktig gjeld per 31.12.2011. Dette indikerer at bedriften har hatt tilfredsstillende arbeidskapital.

Likviditetsgradene forteller oss noe om bedriftens evne til å innfri betalingsforpliktelsene sine. De tradisjonelle kravene til god likviditet er at likviditetsgrad 1 skal være større enn 2, mens likviditetsgrad 2 skal være større enn 1. For DalPro AS var likviditetsgrad 1 og 2 i 2009 ikke innenfor kravene til nøkkeltallene. Tallene for 2010 og 2011 indikerer at selskapet har bedret sin evne til å innfri sine betalingsforpliktelser.

Gjeldsgraden og soliditeten fokuserer på egenkapitalens størrelse i selskapet. Et tradisjonelt krav til egenkapitalprosenten har vært 50 %, men gjennomsnittet i norske bedrifter ligger langt under (25 %). Et mål for mange bedrifter i et marked er å komme opp i en egenkapitalprosent på 35-40 %. Det er likevel urealistisk å stille disse kravene for bedrifter som driver innenfor et beskyttet marked eller er kommunalt eid og ikke skal utbetale utbytte til sine eiere. Et overskudd skal benyttes til å styrke bedriftens tjenesteproduksjon eller egenkapital. Dalpro kan greie seg med lavere egenkapitalprosent enn overnevnte.

Selskapets egenkapital er på 38,7 % av totalkapitalen i 2011. Egenkapitalens andel er økt med 2,8 % siden 2009. Egenkapitalen er på nivå med målet til mange norske bedrifter, og viser at selskapet har tilfredsstillende soliditet til å være en arbeidsmarkedsbedrift.

Gjelden i selskapet var i 2009 på 1,8 ganger egenkapitalen. I 2011 er gjelden 1,6 ganger egenkapitalen noe som gir en reduksjon av denne i perioden. Gjeldsgrad mellom 3 og 1 regnes som meget bra, og et forholdstall på 1,6 indikerer at selskapet har en god soliditet.

Selskapet er organisert i ulike tiltak som har deltakere fra kommune og NAV. Under viser vi hvordan det regnskapsmessige resultatet er for disse.

Med realistisk og utviklende arbeidstrening yter selskapet tiltak innen:

- Avklaring i skjermet virksomhet (APS) (avklaringstiltak) er et tilbud til den som er usikker på egne arbeidsevner og trenger arbeidstrening for å avklare dette.
- Arbeidspraksis (APS) er et atferingstiltak for den som trenger arbeidstrening for å komme tilbake til ordinært arbeid. Deltakernes arbeidsevne prøves ut for å få kartlagt den enkeltes arbeidsevne og komme raskest mulig ut i arbeid.
- Arbeid med Bistand (AB) er et samarbeid med ordinært arbeidsliv. To tilretteleggere hos DalPro gir støtte og veileder deltakere med å komme inn i og fungere i ordinært arbeidsliv
- Varig tilrettelagt arbeid (VTA) er et tilbud til uføretrygdete som vil ha et arbeid å gå til. Dette er «faste» deltakere, som hvert år får spørsmål om de ønsker å prøve seg i det ordinære arbeidslivet. Kommunene betaler 20 % og NAV resten av VTA.
- Vilje viser vei (VVV) er et tilbud til unge personer med psykiske plager som får tilbud om arbeidstrening. Dette prosjektet går ut i 2012 og innlemmes i tiltakene AB og APS.
- «Raskere tilbake» er en slags lettere utgave av de øvrige tiltak med korte kurs. Dette tiltaket er etablert som følge av at DalPro sammen med Rosenvik og Svanem fikk oppdraget fra NAV og har en varighet på tre år.

Tabell 4 Tiltaksregnskap i avdelingene 2011 for DalPro AS

Tiltak	Kommune	VTA	Avklaring	APS	APS ord.	AB	Raskere	Totalt
Resultat	20 931	-101 007	-28 841	- 43 264	277 742	-21 838	20 774	124 496

Kilde: årsmelding 2011

Tiltaksregnskapet viser at tiltak innen kommune og APS ordinær og Raskere går med overskudd, mens de resterende tiltakene har mindre underskudd. Selskapet er organisert i ulike avdelinger som har ulike tiltak fra NAV og Hitra kommune. Under viser vi hvilket resultat de ulike avdelingene har.

Tabell 5 Produksjonsavdelingene i selskapet har følgende resultat for 2011 og 2010

Avdelinger	Resultat 2011	Resultat 2010
Småindustri	20 931	-145 463
Rehabilitering	-6050	187248
Gård	-417 715	-1 113 806
Vaskeri	358 235	34 264
Gårdsmat	-14 735	1 183 626
Gartneri	831	-57 245
Konsern	124 496	88 624

Kilde: årsmelding 2011

Tabellen viser at vaskeriet har gått med overskudd de siste to år. Småindustri, rehabilitering, gårdsmat og Gartnere varierer mellom overskudd/underskudd de siste to år. Gårdsdriften har hatt underskudd de siste to år.

6.2.2 Organisering

Som tidligere nevnt er det etablert krav i forskrift om arbeidsrettede tiltak til hvordan en arbeidsmarkedsbedrift som DalPro AS skal være organisert.

Virksomheten skal være organisert som aksjeselskap med kommunal aksjemajoritet.

DalPro AS er organisert som et aksjeselskap. I årsregnskapet 2011, note 9, beløper selskapets aksjer seg på kr 7,46 mill. Aksjonærenes navn er Hitra og Frøya kommune med henholdsvis 60 % og 40 % eierandel. Selskapets daglige leder eller styret har ingen eierandeler eller rettigheter til selskapet.

Overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet til gode og det utbetales ikke utbytte.

For regnskapet i perioden 2008 – 2011 er overskudd avsatt til å styrke egenkapitalen og det er ikke utbetalt utbytte fra selskapet til eierne i denne perioden. Daglig leder sier at overskuddet brukes til kompetansebygging og investeringer i driften av selskapet.

Godkjenning av arbeidsmarkedsbedrift skjer etter vedtak og avtale med NAV fylke.

DalPro AS ble godkjent som tiltaksarrangør for tiltak i skjermet virksomhet av NAV Sør-Trøndelag i vedtak den 2.10.2009. Godkjenningen gjelder for 6 år, men skal revideres etter 3 år. NAV viser i vedtaket til: *en samlet vurdering viser at DalPro gjør en god jobb for NAVs brukere.*

Det inngås årlige avtaler om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene mellom NAV Hitra Frøya og DalPro AS, den siste 9.1.2012. Avtalen gjelder gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene: avklaring, arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS), Arbeid med Bistand (AB), Varig tilrettelagt arbeid (VTA) og Vilje Viser Vei. Avtalen bygger på partenes ønske om å levere kvalitative gode tjenester til brukeren i attføringsarbeidet. Avtalen omfatter formål og hensikt, omfang og varighet, møter og oppfølging, rutiner og kvalitet, mål, økonomi, informasjon, koordinering, revisjon og frister. I følge daglig leder inngås det nå ny årlig avtale mellom selskapet og NAV som gjelder for 2013.

Daglig leder sier at selskapet følges nøye opp av NAV, og daglig leder mener at kommunene også føler en trygghet med dette. Det er tett og god dialog med NAV, og kontakt med saksbehandlere er nærmest daglig. Dalpro har godkjenning som tiltaksarrangør/arbeidsmarkedsbedrift og selskapet skal gjennom en ny godkjenning fra NAV. NAV søker inn deltakere i selskapet og det rapporteres hver måned til NAV på disse, samt det er en større oppfølging av selskapet hvert halvår.

Godkjenning av EQUASS Assurance

DalPro AS er godkjent som arbeidsmarkedsbedrift gjennom EØS og EQUASS Assurance. EQUASS Assurance er et europeisk system for kvalitetssikring av velferdstjenester med ekstern revisjon og sertifisering. Dette gir tjenesteleverandører i velferdssektoren anledning til å sikre kvaliteten av tjenestene overfor brukere og andre samarbeidspartnere. EQUASS Assurance kvalitetssikrer tjenestetilbudet ved å bekrefte at bedriften arbeider i overensstemmelse med de krav som EQUASS Assurance setter. Dette kan sees på som et grunnleggende nivå kvalitetssikring av innhold og levering av velferdstjenester som det er krav om. En organisasjon som møter EQUASS Assurance kriteriene er sertifisert for 2 år.

DalPro hadde besøk av AQUASS Assurance juli 2011 hvor kvalitetssikring av innhold og levering av velferdstjenester ble godkjent for to år. Selskapet skal gjennom en ny godkjenning juli 2013.

Sertifiseringen stiller krav til etablering av styrende dokumenter som er viktige for selskapets daglige drift. DalPro AS har en virksomhetsplan med årsplan for styret med fastsatt saks- og møteplan. Den inneholder en møteplan for ansatte i selskapet med oppdeling av avdelings- og personalmøter. Det er oppsatt plan for gjennomføring av medarbeidersamtaler i 2012 samt årsplan for HMS med årlige vernerunder for avdelingene. Avslutningsvis viser selskapets virksomhetsplan til egen virksomhetsplan for attføringstjenestene med fokus på kontinuerlig forbedringsarbeid. I tillegg er det utarbeidet en kompetanseplan og

organisasjonskart for selskapet i 2012. Styrets strategiplan for selskapet ble behandlet/drøftet i generalforsamling for regnskapsåret 2011 og er en del av dette.

6.2.3 DalPro AS tjenesteproduksjon er i samsvar med formålet

I selskapets vedtekter er tilbudet om realistisk og utviklende arbeidstrening til mennesker som har uavklart arbeidstilknytning viktige for selskapets tjenesteproduksjon. Vi vil se om selskapets tjenesteproduksjon er i samsvar med formålet.

Arbeidsmarkedstiltakene reguleres av forskrift om arbeidsrettede tiltak som NAV søker den enkelte til. I forskriften vises det til at en arbeidsmarkedsbedrift ikke kan eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet, men kan etablere og drifte salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter, jf. § 10-3, 4 ledd. Daglig leder sier det er stor gjennomstrømming av deltakere i etablerte tiltak bortsett fra de i VTA.

Tabell 6 Antall godkjente og utnyttede tiltaksplasser i DalPro AS i 2011

NAV – tiltak 2011						
Tiltak	1.1.11	31.12.11	Årsgj.snitt	Godkjente plasser	Utnytt.grad 2011 i %	Utnytt.grad 31.12.2011 i %
APS	8	8	9,5	8	119	100
Avklaring	5	3	4,5	5	90	60
VTA	17	19	18	18	100	106
AB inkl. VVV	17	19	17	17	100	112
APS inkl. VVV	10	6	9,2	8	115	75
Sum	57	55	58,2	56	104	98

Kilde: Selskapets årsmelding 2011

Selskapet har 31 godkjente deltakere innen skjermet virksomhet, åtte deltakere i arbeidsutprøving i praksis, fem deltakere i avklaring og 18 deltakere i varig tilrettelagte arbeidsplasser. Selskapet har 17 godkjente plasser innen arbeid med bistand. Det er etablert åtte tiltak innen APS inklusiv Vilje Viser Vei. Det vises til at utnyttelsesgraden er god for de fleste tiltakene i 2011 og totalt for selskapet. For avklaring i skjermet virksomhet ligger utnyttelsesgraden noe under antall plasser.

Daglig leder sier at det har kommet signaler om reduksjoner av fem tiltaksplasser fra NAV i 2013. Variasjonen i tiltaksplasser fra måned til måned er en utfordring for driften av selskapet, i følge daglig leder.

6.2.3.1 Avdeling aktivitet

Avdelingen består av 2 adskilte aktiviteter, småindustri og hjemmeboende demente og gir aktivitetstilbud til deltakere fra Hitra kommune (ikke NAV tiltak).

I småindustrien produseres sengebunner, hagebord, benker, ved, div. tre produkter, bruks- og pyntegjenstander på bestilling. Her er det to faste ansatte og seks deltakere etter avtale fra Hitra kommune.

Det er etablert et nytt trivselstiltak for hjemmeboende demente for Hitra kommune, to ganger per uke. Det vil bli fremmet forslag til Frøya kommune om å slutte seg til dette tilbudet, i følge daglig leder.

6.2.3.2 Rehabilitering

Avdelingen har faglig ansvar for alle NAV-tiltakene for å sikre at deltakerne får tilrettelagte tjenester i selskapet i samsvar med krav til disse. De deltakerne som deltar i arbeid med bistand i private bedrifter, følges opp av selskapets jobbveiledere. Daglig leder viser til at de øvrige avdelingene søker å oppnå produksjons- og resultatmål for å tilfredsstille kundene. Rehabilitering har oppgaven med å ivareta de enkelte deltakernes behov for arbeidsrettede tiltak og passe på at det settes grenser i samarbeidet med arbeidslederne. Det er fire ansatte i avdelingen som følger opp alle tiltaksplassene i selskapet.

6.2.3.3 Gård

DalPro AS samkjører driften av avdelingene Gård og Gartneri med felles avdelingsleder.

Hovedgården til DalPro AS ligger i Hammerstaddalen, i tillegg har selskapet et gårdsbruk på Øvervollen. Gårdsdriften består av horteoppdrett, villsauhold og noe vedproduksjon. Det er også mulighet for jakt tilknyttet arealet på gården. Det gamle fjøset på hovedgården er innredet til konferansesenter med kontorer og konferansesal for utleie. I årsmelding 2011 vises det til at det har vært økonomiske utfordringer i flere år med store underskudd på gårdsdriften. Dette har medført at man har satt i gang flere tiltak for å balansere driften:

- Det er sagt opp jordleieavtaler som har medført mindre kjøring og arbeid. Selskapet kjøper rimeligere rundballer i markedet. I dag kjøpes rundballer for ca. kr 300 per stk., mens produksjonskostnaden for rundballer har vært på ca. kr 580 per stk.
- Uteareal er nå geografisk avgrenset for hjort og villsau, tidligere ble det leid mer areal.

Tiltakene forventes å bedre den økonomiske utvikling i 2013 for gården, i følge daglig leder i selskapet.

Gartneriet i Hammerstaddalen består av to drivhus med produksjon av blomster og busker som selges over hele øyregionen. Avdelingen driver også med sommervedlikehold av utearealer i Fillan sentrum og kommunesenteret på Sistranda fra 2012. Avdelingen har overskudd i 2011. Den største kostnaden i Gartneriet er strømprisen og det økonomiske resultatet påvirkes av denne. Det er tre ansatte med ca. åtte tiltaksplasser som drifter gården og gartneriet.

Det arbeides med å etablere et opplevelseskonsept ved Dalpro, som er knyttet opp mot reiseliv etter ønske fra styret og eierrepresentant i Hitra kommune.

6.2.3.4 Vaskeri

Vaskeriet ligger på Siholmen i Frøya kommune og yter i hovedsak vaskeritjenester til fiskeindustrien, kommunale sykehjem og reiselivsnæringa. Avdelingen har flest deltakere og lønnsomheten har bedret seg i 2011. Stor etterspørsel etter tjenester og lav strømpris er forklarende faktorer til det økonomiske resultatet. Det er fire ansatte og ca. 20 tiltaksplasser i avdelingen.

6.2.3.5 Gårdsmat

Dalpro Gårdsmat AS kjøper råvarer fra hjortejegere, villsauprodusenter og gårdsdriften, for produksjon av matvarer fra hjort og villsau. Årsmeldingen 2011 viser til at det lages matvarer av høy kvalitet som har mottatt flere utmerkelse. Avdelingen har mottatt utviklingsmidler fra Innovasjon Norge på kr 1,8 mill. i perioden 2009-2012, i 2011 var tilskuddet på kr 175 000. Avdelingens økonomiske resultater nærmer seg et overskudd jf. årsmeldingen 2011. Det er to ansatte og ca. fem tiltaksplasser i driften av avdelingen.

Daglig leder sier at avdelingen har etter mange år med store underskudd fått bedret resultatet. Det er inngått avtaler med Rema 1000 og Rica-kjeden, samt salg via Bondens marked som bedrer dette. Det er også opprettet en egen hjemmeside: www.godtfrakysten.no for salg av produkter. Daglig leder nevner at avdelingen har vunnet flere priser, den siste for årets kjøttprodukt²⁰ av sadel fra villsau og lam. Dette viser at produktene som produseres er av høy kvalitet.

6.3 Vurderinger

6.3.1 Økonomi

Den første vurderingen er om økonomien i DalPro AS er i samsvar med formålet til en arbeidsmarkedsbedrift. I dette ligger det å ha en økonomi i balanse, gjerne med overskudd.

²⁰ Det Norske Måltid 2012, den 7.1.2013 i Stavanger

Vi ser av regnskapet at selskapet hadde underskudd før 2010, noe som også ble påpekt av NAV som en utfordring. Selskapet har i 2010 og 2011 hatt ett overskudd som er avsatt til selskapets egenkapital. Regnskap og nøkkeltall viser at selskapet har god evne til å betale løpende utgifter i dag, samt at gjelden har blitt redusert, noe som er positivt. Dette viser at økonomien i selskapet er i balanse. Selskapets nøkkeltall fra drift- og balanseregnskapet samt nøkkeltallsanalysen i perioden 2009-2011 viser at selskapets økonomi er tilpasset formålet, som er å være en arbeidsmarkedsbedrift.

Vi ser av tiltaksregnskapet i selskapet for 2011 at det er et overskudd totalt, men at resultatene mellom tiltakene varierer noe mellom over- og underskudd. Avdelingsregnskapet har et tilsvarende resultat. Det er driften av gården som har hatt de største underskuddene over tid og det bekreftes at det er igangsatt tiltak som skal redusere dette i 2013. Dette kan etter vår vurdering følges opp av styret/eier, for å sikre en økonomi i balanse på avdelingene og en forsvarlig drift av selskapet.

6.3.2 Organisering

Den andre vurderingen er om organiseringen i DalPro AS ivaretar krav til en arbeidsmarkedsbedrift.

Det er to vesentlige krav til hvordan en arbeidsmarkedsbedrift skal være organisert jf. forskrift om arbeidsrettede tiltak. Den første omhandler at virksomheten skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal aksjemajoritet. DalPro AS er heleid av Hitra og Frøya kommune, noe som medfører at kravet til organisering er inntruffet i selskapet.

Det andre kravet omhandler at overskuddet skal forbli i virksomheten og det skal ikke utbetales utbytte. Regnskapet 2008-2011 viser at overskuddet er avsatt til å styrke egenkapitalen og det ikke er utbetalt utbytte i denne perioden. Dette viser at kravet til overskudd forblir i virksomheten er inntruffet i selskapet.

En arbeidsmarkedsbedrift må være godkjent av NAV. DalPro AS er godkjent som arbeidsmarkedsbedrift i vedtak og det inngås årlige avtaler om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak mellom NAV og selskapet som stadfester dette.

Det er krav til sertifisering av innhold og levering av velferdstjenester for arbeidsmarkedsbedrifter. Selskapet er godkjent for levering av velferdstjenester som arbeidsmarkedsbedrift av AQUASS Assurance. Godkjenningen gjelder for to år og neste revisjon av selskapet gjennomføres juli 2013.

6.3.3 Tjenesteproduksjon

Den tredje vurderingen er om tjenesteproduksjonen i DalPro AS ivaretar tilbudet om realistisk og utviklende arbeidstrening til mennesker som har uavklart arbeidstilknytning som er en viktig del av selskapets formål.

DalPro AS yter en rekke arbeidstiltak til mennesker som har uavklart arbeidstilknytning, disse på oppdrag fra NAV og kommune. De ulike tiltakene knyttes til avdelingene i selskapet og legger til rette for et bredt spekter av variert arbeidstrening. Selskapet yter tiltak i samarbeid med eierkommuner, private bedrifter og NAV noe som ivaretar selskapets formål etter vår vurdering.

Selskapets driftsmessige utfordring i arbeidstiltakene og tjenesteproduksjonen omhandler det å sikre god utnyttelse av tilgjengelige tiltaksplasser i samarbeid med NAV og eierkommuner. Det er NAV som søker inn deltakere i selskapets tiltaksplasser og samarbeidet med dem er avgjørende for selskapets fremtidige drift. Det virker ut fra vår vurdering som at selskapet ivaretar et godt samarbeid med NAV for å sikre dette. Det er viktig å følge med på hvordan antall tiltaksplasser utvikles fremover fra NAV, da selskapets inntekter og tjenester er avhengig av dette.

Det er også et spørsmål om eierkommunene kan benytte seg av selskapet tjenester mer enn det man gjør i dag. Hitra kommune benytter seg av aktivitetsplasser innen småindustrien og tilbud til demente brukere. Frøya kommune kan også vurdere å benytte seg av selskapets tjenester på en tilsvarende måte. Dette for å utnytte selskapets etablerte kompetanse på disse områdene på en bedre måte. Det er viktig at dette gjøres innenfor gjeldende regelverk for arbeidsmarkedsbedrifter som er en vesentlig del av driften i selskapet.

7 Høring

En foreløpig rapport fra selskapskontrollen ble sendt på høring den 11.2.2013 til ordføreren med kopi til rådmannen og daglig leder i DalPro AS. Høringssvar ble mottatt den 14.02.13 fra ordfører og fra Daglig leder i DalPro AS den 15.02.13. Høringssvarene er vedlagt rapporten i vedlegg 1. Vi har ikke endret rapporten på grunnlag av høringssvarene.

Innledningsvis er det vist til at undersøkelsen er en felles bestilling fra kontrollutvalget i Hitra og Frøya kommune. Vi har utarbeidet egne rapporter for hver kommune. Vurderinger og konklusjoner er samstemte der datagrunnlaget har likhetstrekk i rapportene.

8 Konklusjon

Problemstilling 1: Har Frøya kommune vedtatt føringer for hvordan de skal utøve eierskap?

Kommunen har ikke vedtatt generelle føringer for utøving av sitt eierskap, det ser ut til at disse skal til politisk behandling politisk, våren 2013. Manglende føringer for utøving av eierskap ble første gang påpekt av revisjonen og kontrollutvalget i gjennomførte selskapskontroller i 2007.

Problemstilling 2: Har Frøya kommune tydelige målsettinger med sine eierskap i DalPro AS?

Kommunen har gjennom vedtak om etablering og vedtekter sikret målsettinger som er styrende for DalPro AS sin virksomhet. Kommunestyret som eier mangler jevnlig diskusjoner om hvorfor de eier DalPro AS som er viktig for å ha tydelige målsettinger med sitt eierskap. I dette ligger det også å diskutere hva de ønsker med eierskapet, uttrykt i en eierstrategi, gjerne i en eiermelding, for valgte selskaper med eierinteresser i.

Problemstilling 3: Forvalter Frøya kommune sine eierskap i DalPro AS i tråd med selskapslovgivningen og normer for godt eierskap?

Kommunen ved ordfører utøver eierskap i DalPro AS. Eierutøvelsen skjer i stor grad gjennom generalforsamlingen, og ordfører har etter vår vurdering et bevisst og godt forhold til selskapet. Det er mangler ved om dagens praksis sikrer at eier, kommunestyret, har tilstrekkelig forståelse for, og er tilstrekkelig involvert i, utøvelsen av eierrollen. Kommunen har ikke utarbeidet rutiner eller praksis for å sikre kontakten mellom eierorgan og kommunestyret i forkant av eiermøter. Ordfører har praksis for å informere kommunestyret etter at eiermøter er gjennomført. Det mangler bruk av valgmennd for valg av eiers representant i styret i selskaper med eierinteresser i. Det er mangler i folkevalgtopplæringen for å få kunnskap om rollene fra eier, eierrepresentant og til styrerepresentant noe som er viktig i eierstyringen.

Problemstilling 4: Er økonomi, organisering og oppgaver som utføres av DalPro AS, i samsvar med selskapets formål?

Økonomi, organisering og oppgaver er i samsvar med formålet til selskapet som er å være en arbeidsmarkedsbedrift, etter vår vurdering. Selskapets nøkkeltall fra drifts- og balanseregnskapet viser en positiv utvikling og en økonomi i balanse de siste to år, i overskudd. Selskapets organisering er innenfor krav til kommunalt eierskap og til at overskudd styrker eks. selskapets egenkapital. Selskapet er godkjent som

arbeidsmarkedsbedrift av NAV og har årlige avtaler om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak som bekrefter dette. Selskapet yter en rekke arbeidsmarkedstiltak etter oppdrag fra NAV og kommune som ivaretar arbeidstrening til mennesker med behov for dette.

NAV søker deltakere til selskapets tiltaksplasser og er en viktig samarbeidsaktør for selskapets drift fremover. Vi ser at eierkommunene og spesielt Frøya kommune kan benyttes seg mer av selskapets tjenester enn det de gjør i dag. Dette for å utnytte den etablerte kompetansen i selskapet.

9 Anbefaling

Vi anbefaler Frøya kommune å vedta eierrutiner for oppfølging av selskaper med eierinteresser i.

Kilder

«Kommunalt eierskap – roller, styring og strategi», Vibeke Resch-Knudsen, Kommuneforlaget 2011

”Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak”, KS Eierforum 2009

“Eierskap - Behov og muligheter for politisk styring av selskaper og samarbeid i kommunene”, KS 2008

“Styrings og eierskap i kommunalt eide bedrifter”, Vibeke Resch-Knudsen, Kommuneforlaget 2007

[«Statens prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse», Nærings- og handelsdepartementet](#)

[«Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse», NUES 2012](#)

Vedlegg 1 - Høringssvar

Ordfører ga tilbakemelding i e-post den 14.02.13:

Ordfører synes rapporten er grei og har ikke ytterligere kommentarer til rapporten.

Daglig leder DalPro AS ga tilbakemelding i brev av 15.2.2013

Revisjon Midt-Norge IKS

Hammerstaddalen 15.02.13

Høringsuttalelse til rapport fra selskapskontroll Eierskapsforvaltning DalPro AS ved Revisjon Midt-Norge IKS

Det vises til rapport av februar 2013 fra Revisjon Midt-Norge IKS om selskapskontroll Eierskapsforvaltning DalPro AS.

DalPro AS mener rapporten i hovedtrekk gir et riktig bilde av DalPro AS og synes det er positivt at det legges opp til større informasjonsflyt mellom partene og god eierskapskontroll.

Vaskeriet er en sentral arbeidsarena for våre deltakere med et meningsfullt tilpasset arbeid for de som ikke er i stand til å jobbe i ordinært arbeid, mens det for andre gir en god arbeidstrening for slik i neste omgang å komme seg ut i ordinært næringsliv. Vi synes det er positivt at Frøya kommune kjøper vaskeritjenester av oss, og det er også veldig viktig for utvikling av vaskeriet at våre tjenester blir etterspurt og at storkunder som eierkommunene fortsatt vil kjøpe vaskeritjenestene våre.

For vårt selskap er det veldig viktig at vi blir enda mer brukt av eierkommunene. Vi er derfor veldig tilfreds med at Frøya kommune sommerhalvåret 2012 brukte oss til vedlikehold av kommunesenteret. Videre håper vi at vår høye kompetanse innenfor rehabilitering blir brukt enda mer av Frøya kommune. I en periode der samhandlingsreformen er igangsatt håper vi at vi blir vurdert som tjenesteyter, og konkret hadde det vært flott om tilbudet for hjemmeboende demente som vi i dag har på DalPro AS, kunne blitt et felles tilbud for kommunene Frøya og Hitra.

DalPro er en viktig interkommunal arbeidsplass og av de ordinært ansatte på 20 stk, inkludert aktivitetsavdelingen, kommer 10 fra Frøya og 10 fra Hitra.

Med vennlig hilsen

Edvard Ulvan

Daglig leder

Tlf: 91665355 el. 48114654

DalPro AS
7250 Mølandsjø

Bedriften for inspirasjon og opplevelse!

www.dalpro.no

Vedlegg 2 – DalPro AS sine gjeldende vedtekter

§1 Selskapets navn er DalPro AS.

§ 2 Selskapets kontor er i Hitra kommune.

§ 3 Selskapets formål:

DalPro As skal drive kvalifisering gjennom fremstilling av produkter av høy kvalitet og handel for å kunne tilby realistisk og utviklende arbeidstrening til mennesker som har uavklart arbeidstilknytning. Hensikten er å bidra til at deltakerne kan bli i stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.

For personer som har varig uføretrygd kan bedriften tilby opplæring og tilsetning i varig tilrettelagt arbeid i DalPro s produksjonsavdelinger eller bistand til tilrettelagt arbeid i ordinært arbeidsliv.

Selskapet skal i samarbeid med eierkommunene, næringslivet, NAV, helse - og sosialtjeneste og skole bidra til at den enkelte deltaker når sine mål om god livskvalitet og arbeidstilknytning ut i fra den enkeltes forutsetninger.

§ 4 Selskapets aksjekapital skal være på kr. 7.460.000,- fordelt på 7460 aksjer à kr. 1000,-

Disse fordeler seg slik:

Frøya kommune	2984 aksjer à kr. 1.000,-	=kr. 2.984.000,-
Hitra kommune	4476 aksjer à kr. 1.000,-	=kr. 4.476.000,-

§5 Salg eller annen overdragelse av aksjene er bare gyldige etter at styret har gitt sin godkjenning av overdragelsen. Selskapets overskudd skal forbli i bedriften og disponeres til formål som styrker bedriftens framtidige drift.

§6 Selskapet skal ledes av et styre på 5-7 medlemmer med personlige varamedlemmer. Ett av styremedlemmene med varamedlem velges av og blant arbeidstakerne for 2 år. De øvrige styremedlemmer med varamedlemmer velges av generalforsamlingen.

Styremedlemmene med varamedlemmer velges for 2 år, dog slik at på den ordinære generalforsamlingen ett år etter selskapets stiftelse, går 2 av styremedlemmene med varamedlemmer ut hvert år.

Generalforsamlingen velger hvert år leder og nestleder i styret.

Selskapet skal ledes av et styre på 5-7 medlemmer med personlige varamedlemmer.

§7 Generalforsamlingen er selskapets høyeste myndighet. Stemmerett på generalforsamlingen har bare aksjeeierne. Hver aksje representerer en stemme. Aksjeeierne kan møte med en fullmektig. Disse skal ha skriftlig fullmakt som må godkjennes av generalforsamlingen.

§ 8 Ordinær generalforsamling holdes innen utgangen av mai måned og innkalles skriftlig av styret senest en uke før generalforsamlingen avholdes.

Med innkalling til ordinær generalforsamling skal følge:

- Sakliste.
- Styrets beretning.
- Siste årsoppgjør som foruten årsberetning skal bestå av resultatregnskap og balanse.
- Andre spesifiserte saker som skal opp til behandling på generalforsamlingen.

§9 Ekstraordinær generalforsamling holdes når styret finner det nødvendig. Ekstraordinær generalforsamling skal også innkalles innen to uker når det til behandling er bestemte saker kreves skriftlig av revisor eller av aksjeeierne som representerer minst en tidel av aksjekapitalen.

Med innkalling til ekstraordinær generalforsamling skal følge sakliste og en orientering fra styret om grunnen til tillysning av møtet. Innkallinga må skje skriftlig senest en uke før ekstraordinær generalforsamling avholdes.

§10 Før generalforsamlingen tar til med selve saksbehandlingen skal den godkjenne fullmakter som er framlagt, og foreta oppnevning av dirigent og sekretær.

Til behandling på ordinær generalforsamling er de saker som er vedlagt innkallingen.

Generalforsamlingen skal dessuten behandle og avgjøre følgende saker:

- a) Fastsette resultatregnskap og balanse.
Ta stilling til anvendelse av årsoverskudd eller dekning av underskudd i henhold til den fastsatte balanse.
- b) Velge styremedlemmer og tilhørende varamedlemmer.
- c) Velge leder og nestleder.
- d) Velge revisor (når fungerende revisor fratrer).
- e) Andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

§11 Som generalforsamlingens beslutning gjelder det som mer en femti prosent av stemmene er avgitt for. Ved stemmelikhet anses forslaget for ikke vedtatt.

Vedtak om oppløsning av selskapet treffes på generalforsamlingen hvor minst 75 prosent av aksjekapitalen må være representert. Gyldig vedtak om oppløsning krever to tredels flertall av de møtende stemmer.

§12 STYRETS LEDER skal lede styrets virksomhet i samsvar med generalforsamlingens vedtak. Han innkaller til styremøter når viktige saker gjør det nødvendig, eller når minst to av styrets medlemmer forlanger møte for behandling av en spesiell sak. Et styremøte er ikke beslutningsdyktig med mindre flertallet av medlemmene deltar i møtet. Som styrets beslutning gjelder det som flertallet

for de frammøtte har stemt for. Ved stemmelikhet anses forslaget for ikke vedtatt. Ved styremøte skal føres protokoll som underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer.

§ 13 Selskapets signatur innehas enten av styrets LEDER alene eller NESTLEDER sammen med et styremedlem. Styret kan meddele prokura. Forvaltning av selskapets anliggende hører inn under styret som skal sørge for en tilfredsstillende organisering av selskapets virksomhet.

Styret plikter å påse at forretningsmessig regnskapsførsel og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Disponent (daglig leder) skal sørge for at selskapets bokføring er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte. Styret plikter å sørge for en forsvarlig assurance av selskapets anleggsmidler, varebeholdning og eventuelle andre eiendeler. Styret skal være støtte for daglig leder. Daglig leder skal være sekretær for styret.

§ 14 (slettet)

§15 Dersom det blir gjort vedtak om å oppløse selskapet, skal generalforsamlingen velge et avviklingsstyre. Dette avvikler virksomheten, krever inn utestående fordringer og betaler gjeld.

Resterende formue skal i samråd med og etter godkjenning av tilskott institusjonene nyttes til beste for yrkeshemmede.

Vedtak om oppløsning av selskapet må imidlertid på forhånd være forelagt tilskott institusjonene for uttalelse.

§16 For øvrig gjelder aksjelovens bestemmelser.

Vedlegg 3 – Beregninger av nøkkeltall

Vi har følgende beregninger av nøkkeltall basert på selskapets årsregnskap for 2009-2011.

Resultatgrad = ((driftsresultat *100) / driftsinntekt)

	2011	2010	2009
Driftsresultat	683	644	-691
Driftsinntekt	19 314	19 083	21 249
Resultatgrad i %	3,5 %	3,5 %	-3,3 %

Resultatgraden viser driftsresultatets andel av driftsinntekten.

Arbeidskapital = (omløpsmidler - kortsiktig gjeld)

	2011	2010	2009
Omløpsmidler	6 564	6 513	5 785
Kortsiktig gjeld	-2 192	-2 538	-3 123
Arbeidskapital	4 372	3 975	2 662

En reduksjon av arbeidskapitalen innebærer at selskapets eksterne finansiering ikke dekker finansieringsbehovet, mens en økning innebærer det motsatte.

Likviditetsgrad 1 = (omløpsmidler/Kortsiktig gjeld)

	2011	2010	2009
Omløpsmidler	6 564	6 513	5 785
Kortsiktig gjeld	-2 192	-2 538	-3 123
Likviditetsgrad 1	3	2,6	1,9

Med likviditet forstår vi den evne selskapet har til å betale sin kortsiktige gjeld til enhver tid. Likviditetsmål bør være innenfor målet 2 eller større.

Likviditetsgrad 2 = (Mest likvide omløpsmidler/Kortsiktig gjeld)

	2011	2010	2009
Mest likvide omløpsmidler	3 445	2 591	2 030
Kortsiktig gjeld	-2 192	-2 538	-3 123
Likviditetsgrad 2	1,6	1	0,7

Med mest likvide midler forstås her midler som raskt lar seg gjøre om til likvide midler, dvs. ikke varelager. Likviditetsgraden gir uttrykk for selskapet evne til å betale sin kortsiktige gjeld. Likviditetsmål bør være innenfor målet 1 eller større.

Soliditet

Gjeldsgrad = (Kortsiktig og Langsiktig gjeld) / Egenkapital

	2011	2010	2009
Sum gjeld	12 941	13 980	14 216
Sum egenkapital	8 173	8 049	7 952
Gjeldsgrad	1,6	1,7	1,8

Gjeldsgraden viser gjeldens størrelse i forhold til egenkapitalen i selskapet og er et uttrykk for fremmedkapitalen i selskapet.

Soliditet = Egenkapital / Totalkapital

	2011	2010	2009
Sum egenkapital	8 173	8 049	7 952
Total kapital	21 114	22 029	22 216
Soliditet i %	38,7 %	36,5 %	35,8 %

Begrepet soliditet står for forholdet mellom egenkapital og totalkapital. Jo større egenkapitalprosenten er, jo bedre er soliditeten i selskapet.

Vedlegg 4 – Aksjer og andeler i varig eie

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Balansført verdi	Markedsverdi 1)	Eierandel i selskapet
Frøya flyplass	20 000	-	25 % eierandel
Prebio As	259 100	-	1.527 aksjer
Vegselskapet - Ny Rv 714	200 000	-	200 aksjer
Trønder-Energi	2 752 000	-	2,75 prosent
Grønskeget Borettslag	265 000	-	Innskudd
Destinasjon Trøndelagskysten	5 375	-	5 aksjer
Fosenfly	1 000	-	100 aksjer
Kjelbergodden Utv. AS	140 000	-	20 aksjer
Dalpro As	2 965 001	-	Andelskapital
Oi! Trøndersk mat og drikke as	10 000	-	1 aksje
Trøndersk kystkompetanse	310 640	-	880 aksjer
Suma næringsutvikling	184 030	-	4.055 aksjer
Revisjon Midt-Norge IKS	57 000	-	3,8 % eierandel
Kontrollutvalgets sekretariat	19 000	-	3,8 % eierandel
Frøya flerbrukshall	339 615	-	100 % eierandel
Midt-Norsk Fergeallianse AS	24 000	-	20% eierandel
Frøya kystkultursenter	5 000	-	1 andel
Storheia Borettslag - leil. 3	447 500	-	1 andel
Storheia Borettslag - leil. 7	297 500	-	1 andel
Kystmiljø AS	950 000	-	950 aksjer
Stiftelsen Halten NDM	300 000	-	Grunnkapital
Sistranda Borettslag - leil. 097 001 3	50 100	-	1 andel
Sistranda Borettslag - leil. 097 001 2	50 100	-	1 andel
Sistranda Borettslag - leil. 097 003 2	50 100	-	1 andel
	9 702 061	-	

1) Markedsverdi er utelatt da det for beholdning av aksje og andeler ikke er fri omsetning.

Postadresse: Sandenveien 5, 7300 Orkanger

Hovedkontor: Statens hus, Orkanger

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no